

*Příběh, který promění
Tvou mysl
v rozkvetlou zahradu*

ZAHRADNÍCI DUŠE

Daniela Maté

Zahradníci duše

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.pointa.cz
www.albatrosmedia.cz

Daniela Maté

Zahradníci duše – e-kniha
Copyright © Albatros Media a. s., 2025

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

● — pointa

ZAHRADNÍCI DUŠE

Copyright © Daniela Maté, 2025

Design © Zuzana Bürger, 2025

ISBN tištěné verze 978-80-7691-952-5

ISBN e-knihy 978-80-267-5045-1 (1. zveřejnění, 2025) (epub)

ISBN e-knihy 978-80-267-5046-8 (1. zveřejnění, 2025) (mobi)

ISBN e-knihy 978-80-267-5031-4 (1. zveřejnění, 2025) (ePDF)

ZAHRADNÍCI
DUŠE

Daniela Maté

Bylo brzké ráno, když jsem vypnula motor a nechala své auto stát jen pár metrů od neudržované polní cesty. Vytáhla jsem klíčky ze zapalování a otevřela dveře. Okamžitě jsem pocítila vlezlý ranní chlad valící se z venku do vyhřátého vozu. Slunce už vystoupalo na oblohu, ale tráva byla stále ještě dost vlhká. Vystoupila jsem. Třpytivé krůpěje rosy se vpíjely do mých nových sněhobílých tenisek a já se zhluboka nadechla čerstvého vzduchu. Jak dlouho jsem tu už nebyla? Kolik let uplynulo od doby, kdy jsme se tu jako děti společně s bratrem proháněly po horských loukách? Kam se jen poděla ta lehkost, bezstarostnost, kterou jsem jako malá pocítovala?

Stála jsem a v úžasu hleděla na masivní hřeben tyčící se přede mnou. Snažila jsem se mezi hustými stromy zahlédnout alespoň náznak toho, že tam skutečně je. Kousek dřevěného štítu nebo nepatrný odlesk skla z okenní tabulky. Byla však dobře ukrytá mezi stromy. Chaloupka mého dětství.

Kdy jsme sem vlastně přestali jezdit? Kolik mi bylo let?

Palčivá vzpomínka bolela ještě teď. Jako by se rána v mém srdci nikdy zcela nezacelila. Vím přesně, kdy se to stalo. Bylo mi osm a bratrovi šest. Jeli jsme tenkrát z chalupy domů. Táta spěchal a maminka mlčela. Hlasitě jsme se čemusi smáli na zadní sedačce běžového wartburgu a on nás hrubě okřikl. Až domů jsme byli všichni potichu.

Ještě ten večer odešel. K jiné ženě, k jiným dětem. Zůstali jsme sami v panelákovém bytě uprostřed nic netušícího sídliště. Na chalupu k dědečkovi, tátovu otci, jsme pak už nikdy nejeli.

*

Když jsem ve schránce objevila dopis, neměla jsem ani tušení, kam mě jeho obsah zavede. Písmo bylo úhledné, oslovení chybělo stejně tak jako zpáteční adresa.

Od koho může být? Přemýšlela jsem. Obálku jsem nedočkavě otevřela ještě ve výtahu a vytáhla z ní zažloutlý list papíru pečlivě přeložený v půli. Rozevřela jsem jej a sklouzla pohledem dolů až na konec stránky. „Děda?“ vyrazila jsem ze sebe překvapeně. Chtěla jsem číst dál, ale v tu chvíli sebou výtah prudce škubl a dveře se s námahou otevřely. Založila jsem dopis do kabelky a nahmatala v ní klíče od bytu. Nedočkavě jsem odemkla zámek vchodových dveří, vyzula si boty, a ještě v chodbě začala hltat řádky dědova dopisu.

Milá Karličko,

Při tom oslovení jsem se lehce otřásla. Mnoho let mi takhle nikdo neřekl. Důsledně jsem dbala na to, aby mě nejen cizí lidé, ale i přátelé a rodina oslovovali oficiální podobou mého jména – tedy Karla. Nejsem žádná malá holčička, aby mi někdo říkal Karličko, rozčílovala jsem se, když mě někdo oslovil něžněji. Až příliš dobře jsem si byla vědoma toho, odkud tento můj vzdor vychází. Nechtěla jsem se cítit zranitelná. Chtěla jsem být silná, nezávislá, tvrdá. Tvrdá na své okolí i na sebe. Požadovat vždy ty nejlepší výsledky a s ničím polovičatým se nespokojit. V práci jsem proto taky patřila k těm nejúspěšnějším. Dřela jsem a ne-polevovala. Věděla jsem, že když kolem sebe vystavím zeď dokonalosti, nikdo a nic zvenčí mi už neublíží. A teď to tu bylo

znovu! Oslovení, na které jsem téměř zapomněla. Ale nebyl tu nikdo, komu bych mohla svůj nesouhlas vmést do tváře. Byla jsem tu jen já a tenhle zažloutlý list papíru.

Nejspíš se divíš, že Ti po všech těch letech píše. Velmi nerad bych jítřil staré rány, ale potřebuji se s Tebou sejít. Věř, že je to skutečně důležité.

Nebylo-li by tomu tak, neobtěžoval bych Tě.

Jsou jisté věci, o kterých bys měla vědět. Kdyby se tehdy událo všechno jinak... Jenže to se bohužel nestalo. I když jsem se Vašemu otci snažil domluvit, neposlouchal mě.

Od té poslední návštěvy před třiceti lety jsem ho už neviděl. A bohužel ani Tebe a Vojtíška. Chápu, že Vaše matka nechtěla, a nejspíš ani nemohla, snést pohled na hory, chalupu a snad i na mě. Všechno jí tu připomínalo tátů. Možná se Vás dva snažila uchránit od bolesti, kterou by Vám vzpomínky přinesly. To nemohu a ani nechci soudit. Ostatně kvůli tomu Ti nepíše.

Jsou jisté věci, o kterých jsme spolu měli mluvit, ale nemluvili. Tehdy, když jsi byla ještě malá, jsem měl pocit, že na všechno máme dost času. Jak krutě jsem se mýlil. Avšak nyní je důležité, abys přijela do hor a vyslechla příběh, který Ti chci vyprávět.

Musím Ti ho předat! Nesmí zemřít společně se mnou.

Proto Tě, Karličko, prosím, abys za mnou na pár dní přijela a vyslechla to, co mělo být řečeno už dávno.

S láskou Tvůj děda

Jaroslav

*

Neměla jsem ani ponětí, o čem se mnou chce děda mluvit. Snad to všechno mělo nějakou souvislost s naším otcem. O tajuplném dopise jsem se zmínila jen bratrovi. Zklamání z toho, že děda neoslovil i jeho, skrýval jen těžko.

„Nechceš jet se mnou?“ navrhla jsem mu, ale rezolutně to odmítl s tím, že nepojede nikam, kam ho nikdo nezval. Věděla jsem, jak těžce ve svém životě snášel odmítnutí. Bojoval s ním celé roky. S pocity nedostatečnosti, s nízkým sebevědomím. S tím, že jako syn nestál otcí za to, aby s námi zůstal. Dával si za vinu to, že ho nedokázal udržet doma. Že nebyl dost dobrý, chytrý, velký. Možná právě proto teď tak přehnaně lpěl na vlastní rodině. Na tom, co společně se ženou vybudovali. Měl štěstí, že tehdy před lety potkal zrovna Romanu. Dokázala pochopit manželovo trápení i bolest, ale nedovolovala mu, aby se do nich propadal hlouběji, než bylo nezbytně nutné. Podporovala jeho vztah k dětem a on jim tak mohl být otcem, kterého sám postrádal.

S Vojtou jsme se domluvili na tom, že si můj výlet do hor necháme zatím pro sebe. Alespoň do doby, než budu vědět, proč mě vlastně děda pozval. V práci jsem si vzala týden volno, zařídila všechny nezbytnosti a druhý den, ještě před svítáním, jsem vyrazila za dědou.

*

A tak jsem tu teď stála s batohem na zádech a hleděla vzhůru na klikatící se cestu uprostřed horských luk posetých tisíci drobnými

květy modravých zvonků, zlatobílých kopretin, modrofialových chrp, růžového rdesna i šťavnatých lístků trav hrajících všemi odstíny zelené, plynule přecházejících do hnědozlatých odlesků klasů, s nimiž si laškovně pohrával vítr. Koleje polní cesty zůstaly po vydatných jarních deštích hluboce vymleté, a neumožňovaly tak jízdu autem. Pamatovala jsem si, že jsme se dřív naším wartburgem dokázali vyšplhat až k prvnímu větrolamu tvořenému nahusto osázenou řadou stromů. Hlasitým pokřikováním ze zadního sedadla jsme s bratrem povzbuzovali otce i vůz v touze dostat se s autem co nejdále. Každý metr, který jsme nemuseli jít pěšky s batohy nacpanými k prasknutí, byl pro nás obrovským vítězstvím.

Dnes to však bylo jiné. Nebylo koho povzbuzovat. I kdybych se pokusila dostat s autem výš, nebyl tu nikdo, kdo by mi fandil.

Srovnala jsem si batoh na zádech, naposledy se ohlédla směrem, kde stálo mé auto a začala stoupat vzhůru. Zastavila jsem se až u větrolamu. Potůček, který jsem si matně vybavovala z dětství, byl stále zde, dobře ukrytý mezi stromy. Málo pozorný návštěvník by si ho s největší pravděpodobností ani nevšiml. Prošel by kolem něj a ani by ho nenapadlo, že pod povrchem, přesně v místech, kudy se procházelo lamačem větru, klokotá voda stékající z hor. Slunce už získalo na síle a jeho paprsky mě příjemně hřály do zad. Vystoupila jsem ze stínu stromů a pokračovala po cestě dál. Stoupala jsem stále výš a výš. U dvou majestátních lip, které kdysi vysázeli původní obyvatelé hřebenu a kde jsme společně s dědečkem a bratrem sbírali lipový květ na čaj, zbyla z dříve pohádkové chalupy jen změt kamenů vyznačující někdejší půdorys domu. *Jak se to tu jen změnilo*, pomyslela jsem si.

Byla jsem téměř v polovině cesty, když jsem z otevřených luk plných bzučícího hmyzu vstoupila do stínu košatých stromů. Vzrostlé jasaný, mohutné buky i bělostné břízy lemovaly okraj cesty a postupně se proměňovaly v hluboký les. Čím výš jsem stoupala, tím náročnější se pro mě chůze stávala. Původně měkká polní cesta, tvořená převážně seschlou hlínou, se proměnila ve špatně schůdnou stezku plnou kamení. Musela jsem dávat opravdu dobrý pozor, abych nešlápla na uvolněný kámen a nezranila se. Batoh se stával nesnesitelně těžkým. Zapomněla jsem, jak náročný umí být terén tady v horách. Bylo to jiné než v teple posilovny pod umělým světlem a se sluchátky na uších uběhnout na běžícím pásu své obvyklé kilometry, protáhnout unavené svaly, osprchovat se a s pocitem dobře odvedené práce odejít spokojeně domů.

Tady, vysoko v kopcích, jsem cítila každý sval. Ramena mě nepříjemně páčila pod tíhou batohu. Sundat jsem ho však nemohla. Až příliš dobře jsem si byla vědoma toho, že bych ho jen stěží dostala bez cizí pomoci zpět na bolavá záda. Zastavila jsem se a postavila se čelem z kopce. Srdce v hrudi mi divoce bušilo a ostrý horský vzduch mě dráždil v krku. *Jako bych uběhla maraton*, pomyslela jsem si. Chvilí jsem tam zůstala jen tak stát a pozorovala krajinu kolem sebe. Nic se tu nezměnilo. Stromy byly stále takové, jak je v mé mysli vykreslovaly vzpomínky z mého dětství. Uvědomila jsem si, že za zatáčkou, od které mě dělilo jen pár desítek metrů, bývala pod majestátním jasanem malá studánka a u ní na větvi zavěšený hrneček. Často jsme sem s bratrem chodívali a studánku čistili od spadaneho listí tak, jak nás to děda naučil. Ve studánce žili skokani a my

je tam chodili pozorovat. Pokaždé, když jsme se přihnuli příliš rychle, vyplašeně naskákali do vody a my pak v tichosti museli několik minut vyčkávat, než se hladina utišila a žáby nabyly dojmu, že nebezpečí pominulo. Pomalu pak opouštěly své úkryty pod kameny a plavaly v průzračně čisté vodě. *Kéž by tam ten hrneček stále ještě byl*, přála jsem si v duchu a toužila po doušku chladivé vody.

Jako by mi vzpomínka na studánku ukrytou v kořenech mohutného jasanu vlila novou krev do žil. Otočila jsem se, palce zahákla o popruhy batohu, abych alespoň trochu ulevila bolavým zádkům, a vykročila směrem k zatačce, za kterou jsem netrpělivě vyhlížela třpytivou hladinu.

Byla tam. Už ze zatačky byl vidět hrneček zavěšený na klacku zatlučeném v blízkosti mohutného kmene. Došla jsem až k němu a něžně pohladila hrubou stěnu keramického hrnku. Vzala jsem ho ruky a sejmula drobný vlhký list, který na něm ulpěl. Buclatý hrneček nebyl nijak zdobený. Jen světlý okraj vnitřní glazury přecházel přes ohlazenou hranu hrnku a vytvářel tak zdobnou linku v jednom místě už lehce oprýskanou. Sehnula jsem se, abych do něj nabrala vodu, ale tíha batohu mi nedovolovala dostat se s hrnečkem dostatečně nízko. Musela jsem si kleknout na velký kus plochého vápence umístěného před studánkou. Bylo to stejné jako tenkrát, když jsme tu klekávali společně s Vojtou a snažili se studánku co nejdůkladněji vyčistit. Tehdy pro nás nebylo snadné dosáhnout až na dno a vylovit spadané listí. Vzala jsem klacek ležící podél kamene a opatrným pohybem, abych snad příliš nezčeřila vodu, jsem k sobě pomalu přitahovala listy splývající po vodní hladině. Teprve, když jsem odstranila všechny spadlé

listy, ponořila jsem keramický hrneček pod hladinu a nechala jej naplnit křišťálově čistou vodou. Téměř v posvátné úctě jsem ten bucláček přiložila k ústům a napila se vody, jejíž chuť pro mě před lety byla tak samozřejmou a známou. Pila jsem doušek za douškem, oči přivřené a v mysli se vracela do vzpomínek na své dětství. Na dobu, kdy bylo ještě všechno v pořádku. Cítila jsem, jak se mi na tváři rozlil blažený výraz. Dotkla jsem se šedivého kamene pod mýma nohama a pocítila zvláštní propojení s tímto místem, které jsem na tolik let opustila. Bylo to tak známé, tak silné. Až se mi z toho pocitu mírně zatočila hlava.

*

Vystoupala jsem pár desítek metrů nad studánku a v místě, kde se cesta rozdvojovala, jsem ostře zahrnula doprava. Jako bych se vracela zpátky. Vrstevnice porostlá jemnou nízkou travou vytvářela téměř dokonalou pěšinu. Tolik odlišnou od cesty plné kamení, po které jsem kráčela až doposud. Ve svahu nade mnou čněly do výšky vysoké smrky. Ráz krajiny se proměnil. Struktura lesa se změnila. Na protější stráni, kam ráno svítilo jižní slunce a večer dopadaly nachové odlesky červánků na mohutné koruny buků pokrývajících celé úbočí, jsem mezi stromy zaslechla zvuk padající vody. Vodopád. To nádherné místo uprostřed hor, kudy se z malého pramínku hluboko v lesích odvážně drala voda ven z hlubin země, aby na své cestě postupně sílila a vytvářela úhledné koryto ohlazující vše, co mu stálo v cestě. Jiskřivě čistá voda protékající krajinou, živá a pulzující. Byla tu před námi a bude tu i po nás. Voda,

kteřá dávala život a zároveň proměňovala les svým zpěvem. Klokotala pod kořeny buků, aby se náhle ztratila všem zvědavcům z očí a pak znovu vyvěřala v místech, kde by ji nikdo nečekal. Putovala krajinou a nenechala se nikým zastavit. Nezkročená. V jarních měsících, kdy tály těžké závěje sněhu, rozbouřená a divoká. V létě, kdy jí žhavé slunce ubíralo na síle, něžná a poddajná jako nesmělá milenka. Drahocenná voda, která když dospěla ke svému skonu, padala do hloubky desítek metrů a na strmé skále za sebou vytvářela obdivuhodnou hru světla a stínu. S burácením se valila z převisu dolů, aby se pak, ve chvíli, kdy se znovu setkala se zemí, roztříštila o navršené kameny a vytvořila tak působivou podívanou.

Odvrátila jsem pohled od protější stráně a pokračovala v cestě. Dál jsem kladla nohu za nohou. *Už jen kousek a budu tam*, pomyslela jsem si a v tu chvíli jsem okolo žaludku ucítila známý chvějivý pocit. Byla jsem nervózní. Tolik let jsem dědu Jaroslava neviděla a teď, když se blížil okamžik našeho opětovného setkání, jsem najednou nevěděla, jak začít. *Co mu řeknu? Jak ho pozdravím?* Z myšlenek mě vytrhl ostrý zvuk, který náhle protnul prostor nade mnou. Zvedla jsem hlavu a zahlédla dravce plachtícího vysoko v oblacích. Chvíli jsem stála se zakloněnou hlavou a sledovala mohutná křídla přirozeně využívající síly větru. Jako by se jím nechal unášet. Jako by byl vítr tím, kdo určoval pravidla. Stačil však nepatrný pohyb hluboko pod ním a dravec se okamžitě proměnil ve smrtonosný šíp řítící se nezadržitelnou rychlostí k zemi. Odvrátila jsem hlavu právě ve chvíli, kdy se na pěšině přede mnou zjevila mužská postava v širokém slaměném klobouku. Okamžitě jsem ho poznala.

*

Světlé manšestrové kalhoty opatřené silným koženým páskem, flanelová košile s vykasánými rukávy a od slunce vybledlá, kdysi zelená vesta s výraznou kapsou na přední straně. Stříbrný plnovous jen zdůrazňoval modrou barvu očí, které se na mě usmívaly zpod krempy klobouku. Paže, které mě kdysi dokázaly vyhodit až k nebesům, aby mě pak při mém návratu zpátky na zem bezpečně zachytily, se teď doširoka roztáhly a nabídly mi dědečkovu náruč. I přes tíhu, kterou jsem stále ještě pociťovala na svých zádech, jsem přidala do kroku.

„Dědo,“ vydechla jsem, když jsem mu po letech znovu padla do náruče.

„Karličko, tak přeci jen jsi přijela,“ řekl a pevně mě při těch slovech objal. „Vítej, děvče moje, vítej zpátky v horách.“

Zvenku vypadala chalupa pořád tak, jak jsem si ji pamatovala. Roubenka s verandou skýtající pohled hluboko do údolí.

„Jen pojď dál,“ pobízel mě děda u otevřených vchodových dveří. „Vždyť jsi tu doma. Věci si můžeš dát do pokojíku nahoře. Pamatuješ si ho ještě, ne?“

Přikývla jsem a očima přitom těkala po chodbě a dřevěných schodech vedoucích nahoru na půdu. Nic se tu nezměnilo. Dřevěná lavice a nad ní police s háčky na kabáty, oprýskaná, na koso položená dlažba v motivu šachovnice. Vedle schodů dveře na záchod, kde se na policích až do stropu schovávaly všemožné poklady, které jsme s Vojtou tajně objevovali, když se zrovna nikdo z dospělých nedíval. Vpravo od vchodových dveří hned vedle dřevěné lavice byly zčásti prosklené dveře do sednice. Přezula jsem se do nabídnutých bačkor a vešla dovnitř za dědou.

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy Zahradníci duše.

Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.